

نقش رسانه های جمعی در کنترل فساد اداری

دکتر حسن گیوریان، عضو هیأت علمی و دانشیار دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران مرکزی
نویسنده و مسئول مکاتبات Givarian@yahoo.com

چکیده

این مقاله به منظور بررسی نقش و تأثیر رسانه های جمعی در کنترل فساد اداری در سازمانهای دولتی انجام شده است. رسانه های جمعی در سه مؤلفه شفافیت، سرعت و استقلال در ارائه اخبار، گزارش ها و... مورد توجه قرار گرفته است. روش پژوهش حاضر به طور غیر تجربی و توصیفی-پیمایشی بوده و ابزار گرد آوری اطلاعات در پاسخ به سؤالات تحقیق، پرسشنامه می باشد که میان دانشجویان کارشناسی ارشد مدیریت دولتی توزیع شده است. تحلیل اطلاعات با استفاده از روش های آمار استنباطی، بوسیله نرم افزار SPSS انجام شده است. یافته های تحقیق نشان می دهد رسانه های جمعی می توانند نقش مهمی در کنترل فساد اداری داشته باشند. در خاتمه مقاله با توجه به یافته های پژوهشی پیشنهاداتی در ارتباط با هر کدام از مؤلفه بیان شده است.

واژگان کلیدی: رسانه های جمعی، فساد اداری.

مقدمه

فساد مسئله ای است که در تمام ادوار گریبانگیر جوامع بشری بوده و فکر و اندیشه انسانهای آزاده و اندیشمندان متعهد را جهت اصلاح به خود معطوف داشته است. فساد اداری نیز به عنوان یکی از عمومی ترین اشکال فساد، پدیده ای است که مرزهای زمان و مکان را درنوردیده و با این ویژگی نه به زمان خاصی تعلق دارد و نه مربوط به جامعه ی خاصی می شود. در واقع می توان گفت فساد اداری پدیده ای همزاد دولت است، یعنی از زمانی که فعالیت های بشر شکل سازمان یافته و منسجم به خود گرفت از همان زمان فساد اداری را فرزند ناخواسته سازمان تلقی کرد که در نتیجه تعاملات گوناگون در درون سازمان و نیز تعاملات سازمان و محیط به وجود آمده است. فساد اداری به عنوان عاملی مخرب بر کارایی نظام اداری، مشروعیت نظام سیاسی، مطلوبیت نظام فرهنگی و اجتماعی خدشه وارد نموده و موجب بروز ناهنجاری در جامعه شده و در نهایت جامعه را به سوی انحطاط خواهد کشاند. حکومت ها به منظور حفظ مشروعیت خود و جلوگیری از زوال و انحطاط جامعه می بایست با فساد اداری مبارزه نمایند و برای رویارویی با این چالش باید عل بروز این معضل شناسایی شود.

بیان مسأله

فساد اداری به عنوان پدیده ای عام و جهانی در تمام ابعاد زندگی انسان رسوخ نموده و هر روز به شکل های متنوعی خود را بر ما تحمیل می نماید. حتی کسانی که خود مرتکب چنین رفتارهایی می شوند در نهایت قربانی شرایطی هستند که آنها را احاطه نموده و آنان را در کمند خود گرفتار نموده است. مهمترین مسائلی که می توانند به عنوان زمینه ساز رفتارهای آمیخته با فساد تلقی شوند عبارتند از: تنگناهای اقتصادی، کم رنگ شدن ارزشهای انسانی، تشدید قوانین و مقررات غیر ضروری و گسترش روحیه زیاده خواهی افراد (که باعث می شود سایرین را نیز وادار به داخل شدن در بازی نمایند)، الگوهای فرهنگی رایج در جامعه و حاکم بر روابط میان فراد، ساختارهای سازمانی و فرایندهای سیاسی ناسالم، محدودیت منابع و امثال این مسائل. موارد یاد شده ابعاد فساد اداری را گسترش می دهند و فساد اداری نیز متقابلاً کارایی نظام اداری، مشروعیت نظام سیاسی و مطلوبیت نظام اجتماعی و ارزش انسانها را خدشه دار می نماید. با این توصیف مسأله این است که ما معضل تحت عنوان فساد اداری در حال تکثیر می باشیم که برای مهار و کنترل آن تلاشهایی را باید آغاز نمود. این تلاش ها در جامعه ما که جامعه ای در حال گذار است و رفتاری مهربانانه تر نسبت به ارزشها دارد، باید گسترده تر و جدی تر باشد تا پس از طی دوران گذار و رسیدن به مرحله تثبیت، جامعه ای نسبتاً منزه داشته باشیم، چرا که اگر در مرحله انتقال نتوانیم خود را پاکسازی نموده و جامعه را بر مبنای مستحکم و سالمی بنا نهیم، در دوران تثبیت، این امر (اگر نگوئیم غیر ممکن) بسیار دشوار خواهد بود (گیوریان، ۱۳۸۹، ۲۴-۲۱).

به منظور جلوگیری از گسترش فساد اداری و کنترل آن می بایست علل و ریشه های بروز این پدیده را به طور دقیق شناخت و این شناخت با مطالعه دقیق نظام اداری و تعاملات آن با نظامهای اجتماعی و فرهنگی، سیاسی و اقتصادی ممکن خواهد شد. برای شناخت نظام اداری باید به ابعاد مختلف آن توجه نماییم. یکی از مهمترین ابعاد نظام اداری، بعد سازمانی است که نقاط ضعف آن، بروز و اشاعه فساد اداری، و اصلاح آن میتواند کاهش و مهار فساد اداری را به دنبال داشته باشد.

در این پژوهش به دنبال بررسی نقش رسانه ها در کنترل فساد اداری در سازمانهای دولتی هستیم و سؤال بنیادین ما عبارتست از: چه ویژگی های رسانه ای می توانند موجب کنترل فساد اداری شوند؟

اهمیت و ضرورت موضوع

امروزه به موازات گسترش فعالیتهای دولت در اداره امور جوامع و از طرفی محدود شدن نقش آفرینی اخلاق در زندگی بشر و بنابراین کم رنگ شدن احساسات و ارزشهای وفادارانه نسبت به اختاراتی که به افراد تفویض می شود، مقوله فساد اداری بیش از هر زمان دیگری مورد توجه قرار گرفته است، به ویژه اینکه دولتها دست کم به منظور ادامه حیات و حفظ مشروعیت خود به ناچار توجه بیشتری به این بیماری مزمین نموده اند. در کشور ما که حکومت بر اساس اسلام و ارزشهای اسلامی شکل گرفته است، حساسیت قضیه بیش از سایر کشورهاست. لذا در باب اهمیت و ضرورت موضوع

مورد تحقیق ذکر این نکته کافی است که بزرگترین دغدغه خاطر مسئولین جامعه اسلامی مان دفع مظاهر مختلف فساد از جمله فساد اداری است.

تعاریف فساد و فساد اداری

در مورد فساد و فساد اداری تعاریف متعددی ارائه شده است که دستیابی به یک تعریف کلی را مشکل می نماید. بنابراین لازم است تعاریف مختلفی که از اصطلاح فساد موجود است، بیان شود.

اصطلاح فساد از فل لاتین (rumper) گرفته شده و به معنی شکستن است. بنابراین در فساد چیزی می شکنند یا نقض می شود که آن ممکن است یک نوع هنجار، قانون یا مقررات اداری باشد. فساد در لغت عرب به معنای گرفتن مالی به ستم و همچنین به معنای خروج شیئی از اعتدال است چه این خروج کم باشد و چه زیاد (ندیم مرعشلی، ۱۳۹۲، ۳۹۲). ادیبان در فرهنگهای فارسی واژه فساد را به تباه شدن معنی کرده اند. در فرهنگ معین ۱۶ معنی از فساد ارائه شده که از آن جمله می توان به موارد زیر اشاره نمود (معین، ۱۳۶۳، ۲۵۴۵): تباه شدن، از بین رفتن، متلاشی شدن، تباهی، خرابی، نابودی، تلاشی، زیان، شرارت و بدکاری، ظلم، ستم و....

در فرهنگ «وبستر» فساد به معنی پاداشی نامشروع است که برای وادار کردن فرد به تخلف از وظیفه تخصیص داده شده است (جفره، ۱۳۷۶، ۲۰). تانزی معتقد است: ساد عبارت است از عدم رعایت عمدی ضوابط واصل بی طرفی که به نیت بهره مندی از مزیتی برای خود یا افراد وابسته به خود صورت می گیرد (تانزی، ۱۳۷۵، ۲۴).

در تعریفی دیگر آمده، فساد عبارت است از نادرستی و تقلب و فقدان درستی و راستی (زاهدی، ۱۳۵۸، ج۱). اس. نای براین باور است که فساد، رفتاری است که به دلیل جاه طلبی های شخصی، معرف احراف شخص از شیوه عادی انجام وظیفه می باشد و به صورت تخلف از قوانین و مقررات و انجام اعمالی از قبیل ارتشاء، پارتی بازی و اختلاس بروز می نمایند (J.S. Nye, ۱۹۶۷, ۴۱۴-۴۲۷). هیدن و هایمر، اقدامی را در چارچوب فعالیت های اداری فاسد می دانند که از دید مردم غیر اخلاقی و مضر باشد (الوانی و جفره، ص ۸۹). ساموئل هانینگتون فساد اداری را این چنین بیان می ارد: «فساد اداری به رفتار آن دسته از کارکنان بخش دولتی اطلاق می شود که برای منافع خصوصی خود، ضوابط پذیرفته شده را زیر پا می گذارند (هانینگتون، ۱۳۷۰، ۹۱).

فساد اداری عبارت از زیر پا گذاشتن قوانین و ضوابط برای دستیابی به منافع شخصی است (فکوهی، ۱۳۷۵). فساد اداری را معمولاً به انحراف از شیوه های قانونی انجام وظایف اطلاق کرده اند، اما به طور کلی هرگونه استفاده نامشروع از مقام و موقعیت شغلی نوعی فساد به شمار می آید (الوانی، ۱۳۷۸، ۳۷۲). هر فعل یا عملی که به قصد استفاده های مالی و غیر آن واز طریق ترغیب و دادن اجازه ضمنی به فعالیت های غیر قانونی صورت گیرد، فساد محسوب می شود (صدیق، ۱۳۷۰، ۶۶).

مک مولن بر این باور است که فساد زمانی رخ می دهد که یک مأمور دولت در ازای انجام کاری که از انجام آن نهی شده است، وجه نقد و یا جنسی را به عنوان رشوه قبول می نماید (Friedrich, J. Carl, ۱۹۶۸, ۱۲۷).

فساد اداری حالتی در نظام اداری است که در اثر تخلفات مکرر و مستمر کارکنان به وجود می آید و آن را از کارایی و اثربخشی مورد نظر باز می دارد، لذا تخلفات اداری علت فساد اداری می باشد. البته هر تخلفی هم منجر به ایجاد فساد اداری می باشد. البته هر تخلفی هم منجر به ایجاد فساد نمی شود بلکه باید ویژگیهای خاصی داشته باشد که مهمترین آنها مکرر بودن، استمرار داشتن، نهادینه بودن و تأثیر نسبتاً زیاد داشتن در سطوح مختلف سازمانهاست (نجاری، ۱۳۷۸).

بر اساس نتایج حاصله از نظرسنجی انجام شده در باره فساد (توسط ICAC) در استرالیا، مشخص شد که افراد مختلف تعاریف مختلفی از مفاهیم و مصادیق فساد دارند. از دیدگاه کارکنان دولتی، تعاریف فساد به عوامل زیر بستگی داشت:

* دستاوردهای فردی

* شکست قوانین: اگر هیچ قانونی نقض نشود پس هیچ فساد رخ نداده است.

* دفعات تکرار

* ارزش هدایا (آلن لاوتن ۱۳۸۴، ۴۶).

ورلین با ترکیب تعاریف فساد اداری نعتقد است برای ترف فساد اداری باید به سه مورد زیر توجه شود:

۱- استفاده کارمند دولت از مقام خود برای سود شخصی

۲- مبادلات نامناسب پولی برای تأثیر گذاری ناروا

۳- تجاوز هنجارهای کارکنان دولت از منافع غیر شخصی به سمت منافع شخصی

وی همچنین تمایز مفیدی را میان فساد تصادفی و فساد نظام مند قائل شده است:

.....فساد تصادفی مثل انجام خطا در بازی فوتبال است که داور با زدن یک ضربه مستقیم آن را جریمه می کند. اما فساد نظام مند مثل تشویق خشونت در بازی فوتبال است، به طوری که بازی تغییر ماهیت دهد و به ضدبازی تبدیل شود (Werline, ۱۹۹۴). به نظر ورلین شکل دوم فساد است که توسعه را تهدید می کند.

در مقاله های تحت عنوان «فساد اداری، ضعف یا بی توجهی» با تعبیر فساد به یک معضل اجتماعی آمده: فساد اداری به طور کلی به آن دسته از عوامل و پدیده هایی اطلاق می شود که به نوعی در روال عادی و حیج انجام کار مراجعین به ادارات و سازمانها ایجاد اشکال می کند و باعث اختلال در گردش کار افراد و ارباب رجوع و نارضایتی آنها می شود. حسین باهر در مقاله خود تحت عنوان «فساد اداری، آشنای پنهان» می نویسد: ساد اداری یعنی هرگونه سوء استفاده یا عدم حسن استفاده (عمدی یا سهوی) از قوانین و مقررات موضوعه. مواردی چون ارتشاء، نان قرض دادن، بی حرمتی به همکاران و ارباب رجوع، کاغذ بازی، به طور کلی حیف و میل بیت المال، سوء استفاده از اموال و موقعیت اداری برای مقاصد فردی و جناحی و اتلاف منابع و امکانات گوناگون از مصادیق فساد اداری هستند.

فساد به معنای عام کلمه یعنی هرگونه خلاف و تخطی که از سوی کارکنان دولت در نظام اداری به وقوع بپیوندد (افشاری، ۱۳۷۳، ۲۰).

گولد در مقاله ای تحت عنوان فساد اداری تعریفی بدین مضمون ارائه می دهد: «فساد اداری عبارتست از سوء استفاده شخصی از منابع عمومی توسط کارکنان دولت» (David.J.Gould, ۱۹۹۴, ۴۶۸).

چند نکته در تعریف فوق قابل تعمق و بررسی است:

۱- سوء استفاده

۲- منابع عمومی

۳- کارمند دولت

سوء استفاده یعنی برداشت و بهره مندی خارج از حق متعلقه و این ممکن نیست مگر با تضعیف حقوق دیگران.

در ارتباط با شغل دولتی باشد و از آنجاییکه دولت رسالت حفظ و حراست از منابع عمومی را به عهده داشته و برای تحقق این هدف اقدام به انجام کارهای متعددی چون وصول مالیات، اخذ عوارض گمرکی و... می نماید، سوء استفاده کارمند دولت در این گونه امور مستقیماً با منابع عمومی ارتباط پیدا کرده و تاوان آن را جامعه باید پرداخت نماید. از این رو اصطلاح منابع عمومی در متن تعریف فوق رابطه مستقیمی با اصطلاح کارمند دولت داشته و عمل انجام شده به فساد اداری دلالت داده می شود.

با دقت در تعاریف ارائه شده می توان نتیجه گرفت که فساد امری نسبی است و با نظام ارزشی جامع همربط است زیرا ممکن است در حالیکه فردی با ویژگی اخلاقی خاص، در یک جامعه فاسد تلقی شود، در جامعه دیگر، شخصی کاملاً عادی و طبیعی قلمداد شود. برای مثال در حالی که پرداخت و دریافت رشوه در جوامع مسلمان فعلی حرام و غیر اخلاقی است و به تبع در دولتهای اسلامی، عملی غیر قانونی به شمار می آید در آمریکای لاتین پرداخت انعام و رشوه برای این که کاری انجام شود، عملی قانونی و شیوه ای پذیرفته شده برای انجام امور کاری بوده و پارتی بازی، عملی غیر اخلاقی محسوب نمی شود (آلن لاوتن، ۱۳۸۴).

پس چون نمی توان برای فساد یک تعریف کامل و جامع ارائه داد، می بایست با توجه به ارزشهای خاص فرهنگی و اجتماعی حاکم بر جامعه و همچنین میزان تحکک آن جامعه نسبت به فساد، تعریفی مناسب ارائه داد. بر این اساس تعریف زیر مناسب به نظر می رسد:

رفتاری که از رفتار عادی و مورد قبول جامعه منحرف شود، فساد نامیده می شود (زاهدی، ۱۳۵۷، ۲۳۴).

به دلیل تنوع رفتارهای غیر قانونی که جزو فساد اداری به حساب می آیند تعریف گوناگونی از فساد اداری توسط محققین علوم اجتماعی ارائه شده است که هریک زیر مجموعه ای از این اعمال را شامل می شود (حبیبی، ۱۳۷۵، ۱۴). در اینجا به چند نمونه از این تعاریف اشاره می کنیم:

فساد اداری عبارت است از استفاده غیر قانونی از اختیارات اداری دولتی برای نفع شخصی است (Theobald, ۱۹۹۰).

پیش فرض این تعریف وجود مجموعه ای از قوانین و ضوابط مدون اداری است که چهارچوب فعالیتهای مجاز اداری را تعیین می کنند و هر رفتار اداری که با این قوانین مغایر بوده وانگیزه ارتکاب آن انتفاع شخصی باشد، فساد اداری تلقی می شود. چنین تعریفی مستلزم این است که برای کلیه فعالیتهای اداری ضوابط دقیقی تعریف شود. تعریف قانونی فساد اداری دارای نقایصی است که از آن جمله می توان به موارد زیر اشاره کرد:

در هر جامعه، گروهی از افراد، نفوذ و قدرت سیاسی بالایی دارند و می توانند برای منفعت شخصی، قوانین را تغییر دهند. چنین رفتارهایی بر اساس تعریف قانونی، فساد تلقی نمی شوند چون با نقض قوانین همراه نیستند. این نکته مهمترین نقض تعریف قانونی فساد اداری می باشد. بسیاری از اعمالی که از نظر جامعه فاسد و مبرود هستند ممکن است در چارچوب قوانین رسمی کشور صورت بپذیرند (حبیبی، ۱۳۷۵، ۱۴ و ۱۵).

در برخی از موارد ممکن است یک کارمند برای نفع رسانی به دوتان واقوام از اختیارات خود سوء استفاده کند در حالی که هیچ نفع شخصی از این کار عایدش نشود.

یکی از مزایای مهم تعریف فساد اداری بر اساس افکار عمومی هر جامعه، مدنظر قرار دادن تفاوتی فرهنگی جوامع مختلف است. در گذشته اغلب محققین غربی بدون توجه به ویژگی های خاص فرهنگ های غیر اروپایی، برخی از رفتارها و هنجارهای مرسوم در نظام اداری و حکومت این کشورها را جلوه هایی از فساد اداری تلقی می کردند. حتی بعضی از آنها تا آنجا زیاده روی می کردند که رواج فساد در این جوامع را نشانه پستی نژادی و فرهنگی آنها تلقی می کردند (Klitgaard, ۱۹۸۸، ۹). امروزه این دیدگاه تغییر کرده است.

رسانه های جمعی (عمومی)

رسانه های جمعی شال کلیه مراکز اطلاع رسانی به آحاد مردم مانند: صدا و سیما، روزنامه ها، مجلات اطلاع رسانی و علمی و سایت های اینترنتی می باشد (گیوریان، ۱۳۹۰، ۱۴۰).

رسانه ای جمعی به عنوان یکی از عوامل تأثیر گذار مهم اجتماعی بر رفتارهای درست و تسویه شده سازمانها دولتی معرفی می شوند. در آغاز انقلاب سوم صنعتی که از دهه ۱۹۸۰ شروع و تا به امروز ادامه دارد این تحول را به نام موج سوم نام می برند. بوخولز تأثیرگذاری رسانه های جمعی بر سازمانها، خصوصاً سازمانها بخش عمومی را با استعاره «تنگ ماهی» مصداق سازی می کند. مراد از تنگ ماهی، شفاف سازی، مرئی کردن و نمایش صحیح و مناسب رفتارهای سازمانی است. اغلب مردم از سازمانها بخش دولتی و عمومی تصویری دقیق و شفاف در اختیار ندارد، رسانه های جمعه به دلیل تخصص و ابزارهایی که در اختیار دارند، می توانند رصد مناسبی از رفتارهای خرد و کلان سازمانها دولتی ایجاد نمایند و در تنظیم مشی های سازمانی تعدیل گری عادل باشند (گیوریان، ۱۳۹۰، ۱۳۴-۱۳۳).

فرضیه های تحقیق

فرضیه اصلی

بین ایفاگری مناسب رسانه های جمعی و کنترل فساد اداری رابطه معناداری وجود دارد.

فرضیه فرعی

۱- بین شفافیت رسانه ای و کنترل فساد اداری رابطه معناداری وجود دارد.

۲- بین سرعت رسانه ای و کنترل فساد اداری رابطه معناداری وجود دارد.

۳- بین استقلال رسانه ای و کنترل فساد اداری رابطه معناداری وجود دارد.

اهداف تحقیق

هدف اصلی

بررسی تأثیر نقش رسانه های جمعی در کنترل فساد اداری

هدف فرعی

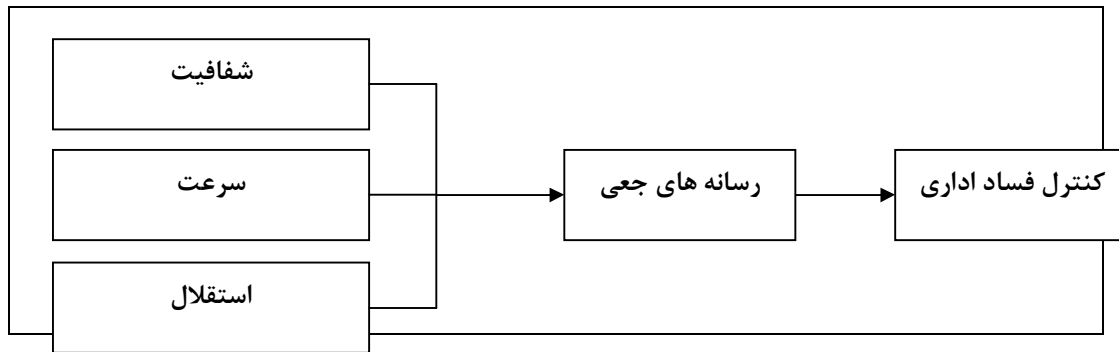
۱- بررسی تأثیر شفافیت و صراحت در بیان اطلاعات در کنترل فساد اداری

۲- بررسی تأثیر سرعت در بیان اطلاعات در کنترل فساد اداری

۳- بررسی تأثیر استقلال رسانه ای در بیان اطلاعات در کنترل فساد اداری

مدل تحقیق

مدل تحقیق در شکل (شماره ۱) قابل مشاهده است.

شکل (شماره ۱) مدل تحلیلی تحقیق

روش تحقیق

پژوهش حاضر بطور کلی زیر مجموعه پژوهش های غیر تجربی محسوب می شود. از نظر هدف کاربردی و از نظر روش، توصیفی- پیمایشی است. جمع آوری اطلاعات با استفاده از روش کتابخانه ای در حوزه ادبیات پژوهش و ابزار گرد آوری اطلاعات در پاسخ به سؤالات مؤلفه های پژوهش، پرسشنامه مؤلفه های رسانه و فساد اداری می باشد. به منظور تأیید روایی پرسشنامه، سؤالاتی در اختیار کارشناسان ارشد رسانه و سازمانهای دولتی و تنی چند از اساتید دانشگاه قرار گرفت و مورد تأیید واقع شد. همچنین جهت پایایی پرسشنامه از ضریب آلفای کرونباخ با ضریب ۰/۹۲ به تأیید رسید.

جامعه آماری

جامعه آماری تحقیق را دانشجویان مدیریت دولتی واحد بروجرد تشکیل دادند که با استفاده از فرمول کوکران ۱۰۸ نفر تعیین گردید. جهت آزمون فرضیه های تحقیق از روش همبستگی اسپیرمن با استفاده از نرم افزار SPSS استفاده گردید.

تجزیه و تحلیل فرضیه های پژوهش

تجزیه و تحلیل فرضیه اهم

بین ایفاگری مناسب رسانه های جمعی و کنترل فساد اداری رابطه معناداری وجود ندارد. H_0
 بین ایفاگری مناسب رسانه های جمعی و کنترل فساد اداری رابطه معناداری وجود دارد. H_1
 با توجه به نتایج آزمون همبستگی اسپیرمن ۰/۶۱۱ معنی دار شدن این آزمون در سطح ۰/۰۱ می توان نتیجه گرفت که فرض محقق یعنی H_1 مورد پذیرش واقع شده و H_0 رد می شود.

تجزیه و تحلیل فرضیه های فرعی

بین شفافیت رسانه ای و کنترل فساد اداری رابطه معناداری وجود ندارد. H_0 .
 بین شفافیت رسانه ای و کنترل فساد اداری رابطه معناداری وجود دارد. H_1
 با توجه به نتایج آزمون همبستگی اسپیرمن $0/541$ معنی دار شدن این آزمون در سطح $0/01$ می توان نتیجه گرفت که فرض محقق یعنی H_1 مورد پذیرش واقع شده و H_0 رد می شود.
 بین سرعت رسانه ای و کنترل فساد اداری رابطه معناداری وجود ندارد. H_0 .
 بین سرعت رسانه ای و کنترل فساد اداری رابطه معناداری وجود دارد. H_1
 با توجه به نتایج آزمون همبستگی اسپیرمن $0/488$ معنی دار شدن این آزمون در سطح $0/01$ می توان نتیجه گرفت که فرض محقق یعنی H_1 مورد پذیرش واقع شده و H_0 رد می شود.
 بین استقلال رسانه ای و کنترل فساد اداری رابطه معناداری وجود ندارد. H_0 .
 بین استقلال رسانه ای و کنترل فساد اداری رابطه معناداری وجود دارد. H_1
 با توجه به نتایج آزمون همبستگی اسپیرمن $0/611$ معنی دار شدن این آزمون در سطح $0/01$ می توان نتیجه گرفت که فرض محقق یعنی H_1 مورد پذیرش واقع شده و H_0 رد می شود.

نتیجه گیری

با توجه به تجزیه و تحلیل های انجام شده بر روی فرضیه های تحقیق می توان نتایج زیر را بیان داشت.
 در ارتباط با فرضیه اصلی تحقیق با توجه به نتایج آزمون همبستگی می توان این طور عنوان کرد که ایفا گری مناسب رسانه های جمعی می تواند به عنوان یکی از اهرم های کلیدی در کنترل فساد اداری سازمانهای دولتی عمل نماید.
 در رابطه با فرضیه اول پژوهش با توجه به نتایج آزمون و مورد تأیید قرار گرفتن فرضیه مذکور، می توان ابراز داشت که شفاف بودن رسانه ها و مرئی نمودن حال و احوال کسب و کار، رفتار مدیران و عملکرد سازمانها توسط رسانه های جمعی می تواند به عنوان یکی از مؤلفه های مهم در کنترل فساد اداری عمل نماید.
 در رابطه با فرضیه دوم پژوهش با توجه به نتایج بدست آمده می توان بین سرعت در انتقال اخبار مربوطه به عملکرد نامناسب مدیران و سازمانهای دولتی مورد تصدی آنها به عنوان یکی دیگر از مؤلفه های تأثیرگذار در کنترل فساد اداری سازمانهای دولتی از آن نام برد.
 با توجه به نتایج بدست آمده از فرضیه سوم پژوهش می توان به این جمع بندی رسید که استقلال رسانه ای به عنوان مؤلفه ای تأثیرگذار در کنترل فساد اداری سازمانهای دولتی عمل می کند.
 در خاتمه می توان اذعان داشت رسانه های جمعی از هر نوع خاص، با رصد نمودن رفتارهای سازمانهای دولتی، مدیران و کارکنان آن نقش بسیار مهم و حیاتی را می توانند در کنترل فساد اداری ایفا نمایند. باشد این مجموعه اثرگذار با اقداماتی شفاف، سریع و با حفظ استقلال خود کمکی در خشکاندن ریشه های پوسیده فساد اداری در سازمانهای دولتی نمایند.

منابع

- الوانی، سید مهدی (۱۳۷۶)، منوچهر جفراه، ارائه یک الگوی نظری برای کنترل فساد اداری، اقتصاد و مدیریت، شماره ۳۶.
- الوانی، سید مهدی (۱۳۸۸)، مدیریت عمومی، تهران: نشر نی، چاپ بیست و دوم.
- تانزی، ویتو، «فساد فعالیتهای دولتی و بازار»، ترجمه عزیز کیاوند، گزیده مسائل اقتصادی-اجتماعی، شماره ۱۵۳ و ۱۵۲.
- حبیبی، نادر (۱۳۸۴)، فساد اداری، موسسه فرهنگی انتشاراتی وثقی، سوم.
- ساموئل هاینگتون، سازمان سیاسی در جوامع دستخوش دگرگونی. ترجمه محسن ثلاثی (۱۳۷۰)، نشر علم، تهران.
- صدیق، کورش (۱۳۷۰)، پیدایش و گسترش فساد اقتصادی، گزیده مسائل اقتصادی اجتماعی، شماره ۱۷، دوره دهم.
- -گیوریان، حسن (۱۳۹۰)، بررسی تأثیر رسانه بر مسئولیت اجتماعی سازمانهای دولتی، علوم و تحقیقات دانشگاه آزاد اسلامی، فصلنامه مطالعات رسانه ای، شماره دوازدهم.
- گیوریان، حسن (۱۳۸۹)، ربیعی، محمدرضا، تصمیم گیری و تعیین خط مشی دولتی، یکان، سوم.
- گیوریان، حسن (۱۳۹۰)، مدیریت و اخلاق سازمانی، پیک جهان، اول، تهران.
- گیوریان، حسن (۱۳۸۹)، جزوه منتشر نشده بررسی مسایل مدیریت دولتی ایران، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران.
- لاوتن، آلن (۱۳۸۴)، مدیریت اخلاقی در خدمات دولتی، ترجمه: محمدرضا ربیعی، حسن گیوریان، یکان، دوم، تهران.
- معین محمد (۱۳۶۳)، فرهنگ فارسی (جلد دوم)، موسسه انتشارات امیرکبیر، چاپ ششم، تهران.
- ندیم مرعشلی، معجم مفردات الفاظ القرآن، طبع علی مطبوعه التقدم العربی فی ۲۲ شوال ۱۳۹۲.
- David.J.(1994)Gould,Adminstrative corruption:incidence,causes and Remedial strategie ,.
- Gunner myrdall(1968),Asian Drama(New York:pantheon).
- J.S.Nye(1967),corruption and political Development :a cost Benefit Analysis,American political sienc Review
- Klitgaard,Robert(1988),controlling corruption,Berkely:university press of California
- Senturia,J.J(1931),corruption political,Encyclopedia of social sciences,